

George Morrisről, mint a stílus ügynökről, már korábban írtam, ezért okszerű volt a jelenlegi cikk címének is a megválasztása, amelyhez a kurzust figyelve több cím is megfelelő lett volna. Mivel Némethyre, mint mesterére annyit utalt ezért, ha sarkítva is, de lehetett volna a cím: „Magyaroknak, magyar tudás Amerikaitól” - ha már ilyenek vagyunk. Vagy „Hogyan legyünk alázatosak?” vagy „Hol is tartunk igazán?”, de sorolhatnám a cím jelölteket, amelyek a nagyon értékes és tartalmas kurzust végig figyelő és igazi mondanivalóját megértő nézők és lovasok bármelyikében megfogalmazódtak volna. Viszont sajnos nem sok néző fejében fogalmazódhattak meg különböző címek és nem azért mert nem értették a mondanivalót, hanem azért mert olyan siralmasan kis létszámban jelentek meg. Számomra érthetetlen, egyben szomorú is olyan világ nagyság esetében, mint George Morris, aki több, mint negyven éven át volt oktatója az amerikai élvonalbeli lovasok nagy részének, aki több száz dollárért oktat és akinek az istállójába lóval oktatottként bejutni lehetetlenség volt és akinek a kurzusai teltházak, még akkor is, ha a lelátón is fizetni kell! A résztvevő lovasokon kívül, akik között ott találhattuk Rezgő Zoltánt, Kovács Karlót és Hargitai Jánost a nézők között leginkább a résztvevők családjait, ismerőseit és barátait lehetett felfedezni az díjugratók részéről. A szakág összetettségét és a folyamatos tudásra éhességet mutatón, relatív kis taglétszáma ellenére meglepően sokan kísérték figyelemmel a kurzust a lovastusázók közül. George Morrisről, akivel interjút készíthettem és néhány szót válthattam, korábbi róla szóló cikkemből bevezetésként szeretnék idézni, kifejezetten azoknak akik sem a kurzuson nem voltak ott, sem nem olvasták róla szóló cikkem. George Morris:...” Ő valószínűleg a világ legismertebb díjugrató edzője. Vele azonosítják az „Amerikai stílust”, akinek életéhez, eredményességéhez nagyban közrejátszott Némethy Bertalan személye, aki egyértelműen a legeredményesebb és leghíresebb képviselője volt az 1930 – as években csúcán levő magyar ló és lovas kiképzésnek. George Morris szavaira nagyon oda kell figyelnünk, mert pontosan rávilágít a lovaglás tényleges lényegi elemeire. A fegyelemre és a lovas szakma, úgy a lovak, mint a kiképzés egészével szembeni alázatára, amely megfelelő hozzáállás nélkül nem hozhat eredményeket és a lovaglás sem taníthat számunkra semmit.”...

Mészáros Gyula (továbbiakban: mgy.): Mi volt a legelső benyomása a lovakról és a lovasokról a kurzus elején?

George Morris (továbbiakban G.M.): „Lovaglási tudás és technika terén durvák és képzetlenek. Ha megnézzük Nyugat-Európát láthatjuk Jos Lansinkot, Rodrigo Pessoa-t, Jean-Claude van Ginberg és még sok hasonló lovast. Nekik van stílusuk. Amerikával lovaglás szempontjából az a baj, hogy rossz helyen van. Messze van Európától és nem tudjuk mindig felmérni erőnket csak hosszú utazást követően. Viszont Európával szemben rendelkezünk a metodikával ami miatt több száz lovas még Grand Prix szinten is szép és hatékony stílusban lovagol. A lovak itt is csak annyira tudnak jók lenni, mint amilyen a háttérszemélyzet és a munkájuk színvonala. Gondolok itt az istálló munkát végző lóápolóra, az állatorvosra, a patkoló kovácsra, az edzőre, a sík és ugró munkára, a takarmányozásra és minden összetevőre ami ahhoz kell, hogy egy ló egészségesen, felkészülten és makulátan ápoltságban eséllyel várhassa a Grand Prix versenyt. Természetesen az itt lévő lovak közül nem mindegyik világklasszis szintű ló viszont van közöttük jó ló is. De ez így van a világon mindenütt. A rendelkezésre álló lovadból mindig a legjobbat kell kihozni. Az általam látott lovaknak és lovasoknak polírozásra, finomításra van szükségük. Ha engem megnéznek lovagolni, akkor azt lehet látni, hogy nem repül hátra az alsó lábszáram, nem dobálom a felső testemet és nem „fűrészkelek” a ló száját a szárral! Ez azért van, mert jó edzőim voltak. Sok minden fejlődött a mai világban a lovaglás terén, mint 30-40 évvel ezelőtt. Viszont tekintsünk vissza és nézzük meg William Steinkraus-t, Némethyt, Winklert vagy a D’Inzeo testvéreket....hahh – és közben magasztosan felemelve kezeit teljes alázattal és tisztelettel az égre néz -Hát igen ők nagyon jó lovasok voltak. De miért? Mert igényesek voltak a lovaglás művészetének részleteiben elmélyülni és sosem akarták felgyorsítani amit nem lehet, nem akartak „sarkokat levágni”! A mai világ tele az általuk nem követett lóeladási „kupec” lovaglással, amelyhez a gyors megoldásokat keresik a lovasok.” LÉ.:– Ennek a kiképzési stílusnak régen is voltak követői. Az örkényi lovagló tanárok csak altishti lovaglásnak aposztrofálták. – G.M.: „Én viszont nem ezt tanultam, nem ilyenhez, hanem sokkal jobbhoz szoktam, de azt hiszem ez látható volt az eddigi néhány nap alatt. Természetesen, ha Nelson vagy Rodrigo Pessoa ide jönne ők jobban csinálnák, de azért mert jól képzettek, jó alapjaik vannak és van stílusuk. Én nem keresem a gyors megoldásokat, ráérünk! Nem divat irányzatok után megyünk! A divat múlandó, jön – megy. Divat mindig volt és lesz is. Zabllák, kengyelek stb., divat szerint változnak, de a helyes ülés, a mély sarok, a kéz pozíciója állandóan ugyanaz kell legyen. Helyes stílus egy van! Ha meg tudnánk nézni Némethyt ma és 50 évvel ezelőtt, akkor mindkét alkalommal ugyanazt látnánk. Ugyanazt a hibátlanságot. A helyes nem változik, így én sem változom!”

mgy.: Látott-e változást a lovasokon és lovaikon a két nap alatt?

G.M.: „A lovasokon kifejezetten sok változást tapasztaltam. Természetesen nem egyforma mértékben változtak lovasok. Ez viszont természetes mivel mindegyik lovasnak más a hozzáállása, egyben felfogó képessége is. Az

elkövetkező versenyeken csodálkozni fognak, hogy a jelen levő lovasok mennyire másképp lovagolnak majd. Valószínűleg többen használnák a fejüket. Viszont ez rövid életű lesz, mert az itteni lovasok többsége alapjaiban nem követője a metodikámnak. Az utóbbi negyven évben Amerika volt az otthonom, ahol nagyon sok oktatottam és így követőm lett. Európában már kevesebb követőm van, itt Magyarországon pedig semennyi. A követők tudása pedig kevésbé instabil, ezért múlandó az itt szerzett tudás a jelen levő lovasok számára akik nem követőim. Amennyiben nem mennek vissza a lovasok az alapokhoz akkor nem lesznek sikeresek.”

mgy.: Miben látja a hiba okát Magyarországon?

G.M.: „Az edzőkben. A lovak és a lovasok nem lehetnek hibásak az edzőik miatt. Emiatt az a lovasoknak és az edzőknek egyaránt jobban kell képezni magukat. Több szakirodalmat kell elolvasni. Nekem több száz könyvem van. Francia, német, olasz, angol és amerikai egyaránt. Sokat olvasok még mindig. Itt szerintem senki sem olvas.”

mgy.: Előbbi válaszával részben megválaszolta következő kérdésemet, de pontosabban mit kell tennünk a problémák kijavítása érdekében?

G.M.: „Először is minden lehetséges szakirodalmi könyvet el kell olvasni! Aztán pedig az edzőnek a feladata, hogy ismerje a szakirodalmi könyveket és így ajánlani tudja mindig a legmegfelelőbbeket könyvek és oktató videók terén egyaránt. A könyv, amit az asztalon látok előttem az egyik padon az a Némethy Bertalan könyve. Azt például hátulról előre, betéve kell tudnia minden edzőnek! Az ülés és a pozíció amelyet Némethy könyve bemutat abszolút nem látható a jelenlevő lovasokon. Még egyszer kihangsúlyozom, hogy az edzőknek kell tudni megmondani, hogy tanítványuk milyen könyvet olvasson vagy oktató videót nézzon meg! Mindemellett Európában nincsenek távolságok, hogy a lovasok és az edzők elmenjenek megnézni egy magas szintű versenyt, ahol a legjobbak indulnak. Üljenek be az autóba, menjenek el Franciaországba, Svájcba vagy bárhová, hogy megnézhessék a legjobbakat. Egy kicsit lusták itt az emberek Magyarországon megítélésem szerint.”

mgy.: Az edzések során nagyon sokat említi Némethy Bertalant.

G.M.: „Persze, mivel ő az én mesterem és tanárom volt.”

mgy.: Abból kifolyólag, hogy Némethy Magyarországról származott és a kurzus során látva a lovasok hiányosságait sokszor kifejezésre juttatta, hogy ez elég hihetetlen, volt – e valami elvárása a magyar lovasokkal kapcsolatban a kurzus előtt?”

G.M.: „Nem. Egy kurzusom esetében sincs elvárásom, bárhol is tartsam azt a világon. Itt sem gondoltam azt, hogy tíz Némethy Bertalan fog majd a kurzuson lovagolni. Viszont a kurzusaimon sehol sem vagyok igazából elégedett a lovasokkal, természetes mindig az adott színhez képest. Először is mindig van javítani való, másodszor a megelégedettségéből nem lehetne fejlődni, harmadszor, pedig maguk engem azért fizetnek, hogy megmondjam milyen hibáik vannak, mit csinálnak rosszul és, hogy megmutassam, elmondjam miként lehet a hibákat korrigálni. Dicséretért és bólogatásért más edzőkhöz kell menni nem hozzám! Én egyébként nem szeretem, ha a tanítványaim túlságosan szeretnek. Ha szeretnek, akkor nem lovagolnak jól! Ha véletlenül kicsit jobban szeretnek a kelletténél, akkor kicsit keményebb leszek, hogy ne szeressenek annyira. Ha utálnak sokkal jobban lovagolnak. Ez volt a filozófiám amikor Anne Kursinsky vagy Melanie Smith volt a tanítványom, akár még olimpiai szinten is.”

Az este folyamán a nézők és a lovasok egyaránt személyesen találkozhattak George Morrissal és feltehették kérdéseiket, amelyek közül és a rájuk adott válaszokból írok le néhányat a következőkben.

Kérdés: Nyugat – Európában vannak olyan lovasok akik egy évben 600 nehéz kategóriájú versenyen is indulnak, mi Magyarországon pedig csak 4-5 ilyen versenyen tudunk elindulni. Hogyan tudjuk az ebből adódó hátrányunkat leküzdeni?

G.M.: „Folyamatos önképzéssel és képzéssel, illetve a díjugrató pályák színvonalának folyamatos emelésével. Még jobban koncentrálni kell a minőségi kiképzésre, aztán pedig lehetőség szerint több versenyen kell elindulni külföldön.”

Kérdés: „Viszont arra a nemzetközi szintre nincs megfelelő lovunk!

G.M.: „Akkor tenyésztetni kell! Egyébként pedig a kurzuson levő lovak között is van jó képességű ló amelyik tetszik nekem. Nem tudom, hogy 1,60-as lovak vagy sem, de egyik-másikkal szívesen dolgozna. Tudom semmi sem egyszerű és ez egy nehéz feladat, de higgyék el mindenkinek van gondja ezen a téren. Ugyanakkor elismerem, hogy nekem könnyű volt, hogy Amerikában, jó edzők és háborúk nélkül nőhettem fel. 18 évesen

találkoztam Némethyvel és 20 évesen már bejártam Európát. Viszont a mai napig folyamatosan, minden nap a tökéletességre törekszem és mindenkinek ezt kell tenni!”

Kérdés: Miben látja az Európai lovasok fölényét a világon?

G.M.: „Nagyon jól tenyésztnek, ezért megfelelő „lóerővel” rendelkeznek, továbbá nagyon sok jó verseny van itt Európában.”

Kérdés: Pedig a legjobb lovakat amerikaiak veszik meg akkor, miért az előny még mindig?

G.M.: „Az ok egyszerű. A lovakat gazdag amatőrök veszik meg és többségük nem igazán jó lovas. Látja ez a mi problémánk. Amerikában a legjobb lovak 80% - a gazdag amatőrök kezében van. Amikor Némethy idejében jók voltunk akkor ez nem így működött. Némethynek teljhatalmat adtak és, ha ő látott egy nagy képességű lovat akkor a szövetség által központilag kezelt szponzori keret segítségével azt mondta arra a lóra, hogy most ezt William Steinkraus lovagolja. Meglátott egy másikat akkor arra azt mondta, hogy ezt most Frank Chapot vagy George Morris lovagolja. Ez csak így komoly szaktudás melletti diktatúrával megy. Amióta nincs Némethy, nincs diktatúra, így aztán nekünk sem megy úgy. Ez a sport csak diktatúrával működik és én is egy diktátor vagyok, ezért nem szeretek a szövetségnek dolgozni, mert ott nem lehet az ember diktátor.”

Kérdés: Ami után ön elmegy, mit csináljunk, hogy ezen az úton haladjunk tovább, amit itt tapasztaltunk?

G.M.: „Ha tetszett a kurzus akkor írjanak le mindent, amit itt hallottak és azon menjenek tovább, illetve vissza kell menni az alapokhoz és azokat megerősíteni! A lovaglásban az alapok szempontjából történelmileg két irányzatot ismerünk. A franciát és a németet. Mindkettő az általuk tenyésztett és lovagolt lovak vérmérsékletére alapult. A német iskola, ülésközpontúnak alakult ki, nehéz, lomhább típusú lovaik miatt. A francia iskola az olaszokkal együtt finomabb telivérjeik miatt csizma és kéz közötti könnyedebb. Én is ennek az iskolának vagyok a követője. Én a csizmámon keresztül generálom a lendületet, könnyed ülés közben, finom szárvezetés mellett. Testsúlyommal, pedig alkalmazkodom a ló testsúlyához. Remélem, azt láthatják, hogy nem úgy lovagolok, mint egy német lovas. Ugyanakkor mára a két iskola elég közel került egymáshoz. Nézzék meg Ludger Beerbaum-ot. Teljesen könnyeddé vált. Abszolút megérdemli, hogy világ első legyen, mert ő ad a lónak előre felé lovaglással és nem elvesz egy hátrafelé lovaglással. Aachenben is gyönyörűen lovagolt. Ha megfigyeljük a csúcsra mindegyik lovas puhává válik. Chriss Kapplernek, Aachenben induló lovasomnak kiadtam, hogy nézze Michael bemelegítéseit. Ahogyan lép és dolgozik lovaival. Chriss esetében a ló akár meg is nyerhette volna a derbyt, de a lovas elvesztette. Nem volt elég jó mentálisan.”

Kérdés: Mit lát a legnagyobb hibának napjainkban a lovaglás, lókiképzés terén?

G.M.: „Az egyik legnagyobb gond, hogy a lovakat nyakuk túlságos túlhajlítása mellett lovagolják, ami abszolút nem helyes. Én teljesen ellene vagyok ennek a módszernek és ellene is leszek. Ez helyesnek sosem volt helyes és nem is lesz és az sem érdekel, ha egész Európa így lovagol! A másik nagy gond, hogy a lovakat nem lovagolják könnyedre. A lovasok többsége a mozgás mögött elmaradva lovagol és szinte ők viszik a lovat, ahelyett, hogy előre lovagolva hagynák, hogy a ló végezze a dolgát. Igaz ez az idomításra és az ugratásra egyaránt. Az ugratásnál kifejezetten fontos, hogy a ló ugorjon és ne a lovas próbáljon! Harmadik nagy gond a korai túlkövetelés. Sajnos ma nem adnak a lovaknak elég időt ahhoz, hogy megfelelően beérhessenek és ezért sok a letört ló!”

Az interjú végén megkértem, hogy kézjeggyel lásson el egy számomra és István Péter jó barátom számára egyaránt sokat jelentő papírt, amely az aláírás melletti megjegyzéssel együtt komoly üzenet értékkel bír, egyben elismerés az olyan itthon maradt Örkényt végzett lovaglós tanárok számára, mint Szemere Csaba, Máchánszky Gyula, Mészáros Zoltán, Platthy József, Monspart Gábor és még sokan mások. A papír egy levélpapír, amelyen a fejléc a következő „Bertalan de Nemethy”. A levelet kézzel írta kettőnknek, abban az időben amikor Monspart Gábornál lovagoltunk, amellyel kapcsolatban a következőket jegyzi meg Némethy: „Nagyon örülök, hogy Gábornál vagytok, nem tudok nála jobbra gondolni! Csak hallgassatok rá, mert ő tudja mit kell tenni!” Erre a levélpapírra tisztelete jeléül, ahogyan ő kapcsolatukat érezte Némethyvel, George Morris a következőket írta aláírása mellé: „My Father”, ami annyit tesz: „Apám”.

Mészáros Gyula